

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Henrik Holmquist
08-563 086 05
henrik.holmquist@uka.se

Datum 2019-10-21
Reg.nr 411-00154-18

Rektor vid Försvarshögskolan

Granskning av kvalitetssäkringsarbetet vid Försvarshögskolan

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge Försvarshögskolan det samlade omdömet ifrågasatt kvalitetssäkringsarbete.

Försvarshögskolan ska genomgå en ny fullständig granskning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete tidigast två år efter UKÄ:s beslut. UKÄ tillsätter en bedömargrupp som kommer att granska lärosätets kvalitetssäkringsarbete. Om lärosätets kvalitetssäkringsarbete fortfarande inte bedöms vara godkänt efter den uppföljande granskningen innebär det att ytterligare en uppföljande granskning görs efter en tid som UKÄ och lärosätet i varje enskilt fall kommer överens om.

Ärendets hantering

UKÄ granskar perioden 2017–2022 kvalitetssäkringsarbetet vid samtliga lärosäten som ger examina på högskolenivå. Granskningarna utgår ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), 2015*¹. Se *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*).

För granskningen av Försvarshögskolan har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av sakkunniga, en studentrepresentant och en arbetslivsföreträdare.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av nedanstående bedömningsområden (se bedömargruppens yttrande).

Bedömningsområden:

- styrning och organisation
- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat

¹ Se även UKÄ:s översättning *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG), 2015*.

- jämställdhet
- student- och doktorandperspektiv
- arbetsliv och samverkan

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme.

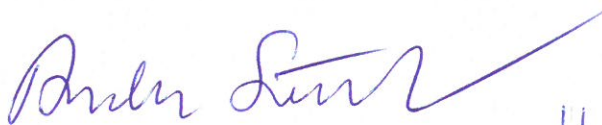
UKÄ har innan det slutliga yttrandet formulerats skickat bedömargruppens preliminära yttrande till lärosätet på delning, för att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. Försvarshögskolan hade inga synpunkter på sakfel i yttrandet. De svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 4 i yttrandet.

Universitetskanslersämbetets bedömning

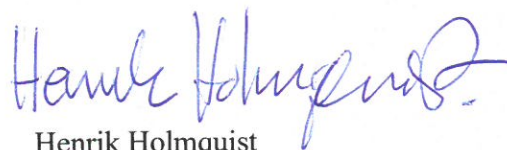
Bedömargruppen anser att bedömningsområdena Styrning och organisation och Utformning, genomförande och resultat inte är tillfredsställande. UKÄ instämmer i bedömningen att Styrning och organisation och Utformning, genomförande och resultat inte är tillfredsställande. Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ lärosätets kvalitetssäkringsarbete det samlade omdömet ifrågasatt kvalitetssäkringsarbete. Bedömargruppens samlade omdöme redovisas i bilaga 1.

Ett lärosäte vars kvalitetssäkringsarbete fått det samlade omdömet ifrågasatt kvalitetssäkringsarbete uppfyller inte samtliga bedömningsområden som UKÄ tagit fram. Bristerna är omfattande och UKÄ:s uppfattning är att kvalitetssäkringsarbetet vid lärosätet i sin helhet ska granskas på nytt.

Beslut i detta ärende har tagits av generaldirektören Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Henrik Holmquist i närvaro av biträdande avdelningschef Viveka Persson, och strategi- och planeringsansvarige Per Westman.

Anders Söderholm

Henrik Holmquist

Kopia till:
Bedömargruppen
Studentkåren vid Försvarshögskolan

Bilaga 1: Samlat omdöme

Försvarshögskolan

Lärosäte	Samlat omdöme
Försvarshögskolan	Ifrågasatt
<p>Sammantaget visar underlagen att kvalitetssäkringsarbetet inte kan godkännas. Bedömningsområdena Styrning och organisation samt Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande. Det kvalitetssäkringssystem som beskrivs inom ramen för dessa två grundläggande bedömningsområden är ännu inte tillräckligt implementerat för att systemet ska kunna bedömas som i huvudsak väl fungerande, och i några fall visar försöken till implementering på tydliga brister i sambandet mellan det utbildningsnära kvalitetsarbetet och lärosätets övergripande kvalitetsarbete. Så länge dessa omständigheter råder saknar lärosätets ledning välfungerande redskap för att kunna ta ansvar för kvaliteten i lärosätets utbildningsverksamhet. Bedömargruppens uppfattning är därför att kvalitetssäkringsarbetet vid lärosätet i sin helhet ska granskas på nytt.</p> <p>Det finns dock flera styrkor i Försvarshögskolans kvalitetsarbete. Försvarshögskolan har på kort tid utvecklat ambitiösa instrument för sitt lärosätesövergripande kvalitetsarbete. I det utbildningsnära kvalitetsarbetet finns även exempel på god praktik och flera tecken på en god dynamik inom enheter och mellan lärare och studenter. Väsentliga delar av Försvarshögskolans system har dock ännu inte implementerats i tillräcklig utsträckning för att det ska gå att avgöra om systemet är tillfredsställande, och vid försök till implementering av det av Forsknings och utbildningsnämnden (FoUN) organiserade systemet för utbildningsutvärderingar syns tydligt brister i sambandet mellan det utbildningsnära och det lärosätesövergripande kvalitetsarbetet. Försvarshögskolans kvalitetssäkringspolicy behöver också utvecklas för att kunna fungera som styrande och informerande dokument rörande kvalitetssäkringsarbetet.</p> <p>Lärosätet bedriver ett systematiskt arbete för att tillse att det finns förutsättningar för att de utbildningar som erbjuds är av hög kvalitet. Behov av infrastruktur, studentstöd och läranderesurser identifieras via flera olika funktionella kanaler och hanteras tillfredsställande. Systematiken kan dock utvecklas ytterligare.</p> <p>Det är en styrka att regler och processer kring rekrytering har upprättats och följs upp i det interna kvalitetssystemet, men på grund av lärosätets särprägel i inriktning är det inom vissa områden svårt att finna relevant kompetens. Eftersom lärosätets möjlighet till rekrytering av undervisande personal inom de militära ämnena delvis hänger samman med prioriteringar och ambitioner hos Försvarsmakten och dess anställda bör dialogen med Försvarsmakten utvecklas. Undervisande personal erbjuds och deltar i kompetensutvecklingsinsatser som rör högskolepedagogik, ämnesfördjupning och professionskompetens. I den utbildningsnära verksamheten finns forum för kollegial diskussion och kontinuerlig utveckling av utbildningarna som fungerar väl. Dialogklimatet inom kollegiet och mellan kollegiet och studenterna uppfattas gott. Detsamma gäller mellan lärosätet och dess huvudsakliga externa samarbetspartner tillika uppdragsutbildningsbeställare, Försvarsmakten.</p>	

Utbildningarna drar i viss utsträckning nytta av möjligheterna att arbeta över ämnes- och programgränser, även om man också själv ser outnyttjad potential för ytterligare synergier mellan militära och civila utbildningar.

Det finns således många goda förutsättningar för ett gott kvalitetsarbete inom lärosätet. Försvarshögskolans kvalitetssystem innehåller många relevanta komponenter, på såväl övergripande nivå som utbildningsnära nivå, och ansvarsfördelningen är tydligt beskriven i självvärderingen. Det finns dock otidigheter kring arbetsfördelningen mellan linjeorganisationen och kollegiala organ när det gäller utveckling av utbildningar. Det finns även ett engagemang för kvalitetsfrågor bland studenter och personal, vilket är mycket positivt. Genom personalens engagemang och professionalism finns även goda möjligheter för enskilda studenter att aktivt bidra i lärandeprocesserna. Bristerna i sambandet mellan det utbildningsnära kvalitetsarbetet och det övergripande arbetet är emellertid sådana att dessa goda förutsättningar ej kan få genomslag i kvalitetssystemets reella funktion. Det är inte udda eller fel att ha en kollegialt sammansatt nämnd som har det mandat den har och en linjeorganisation som har sina mandat, på det sätt som man har inom Försvarshögskolan, men skolan har inte fått relationen att fungera effektivt och väl.

Ett resultat av de relativt många organ och instanser som är inblandade i lärosätets kvalitetsarbete är att det upplevs som otidligt hur information om åtgärder ska föras vidare till de relevanta intressenterna. Det saknas en övergripande, tydlig kvalitetsprocess, vilket leder till brister i kvalitetsarbetet i relation till utformning, genomförande och resultat av lärosätets utbildningar. Lärosätet brister avseende att implementera och följa upp beslutade åtgärder.

Lärosätet verkar inom en sektor med traditionellt oerhört stark könsmässig snedfördelning, men bedömargruppen anser att lärosätet bedriver ett systematiskt och förtjänstfullt arbete med jämställdhetsfrågor kopplat till sina utbildningar. Lärosätet bör dock tydliggöra ansvarsfördelningen mellan Försvarsmakten och lärosätet angående jämställdhetsfrågor i de delar av utbildningar som överlappar mellan organisationerna.

Lärosätet ger möjlighet till studentrepresentation i både beredande och beslutande organ samt möjlighet för studenterna att på olika sätt bedriva inflytande över utbildningen. Det finns en god kontakt mellan lärosätet och studentkåren med många inofficiella dialoger utöver arbetet i formella organ. Även det lokala samspelet mellan lärare och studerande fungerar väl. Utvecklingsområden innefattar att på olika sätt underlätta studentkårens och studeranderepresentanternas arbete vilket gör att studentkåren får bättre förutsättningar att skapa kontinuitet i sitt arbete. Ytterligare utvecklingsområden är att ge deltagare i uppdragsutbildning inflytande på lärosätetsnivå, att finna former för att informera alla studenter om kvalitetsarbetet samt att sprida goda exempel rörande studerande- och doktorandperspektiv.

Lärosätet bedriver ett systematiskt arbete med att säkerställa utbildningarnas användbarhet och relevans för arbetslivet. Det finns en genomgående och utvecklad samverkan, särskilt med Försvarsmakten men också med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, som bidrar till att rusta studenterna och doktoranderna för att möta förändringar i arbetslivet. Bredden av aktiviteter och processer som ska förbereda studenter och doktorander för deras framtida yrkesliv är också en styrka.

Goda möjligheter att skapa synergieffekter mellan olika program på lärosätet har skapats genom att gemensamma stabtjänstövningar genomförs mellan civila och militära utbildningar. Lärosätet bör förtydliga processen som syftar till att öka antalet disputerade officerare.